

Székely Közélet

Politikai, közgazdasági és társadalmi újság

Hírfizetési árak:

Évesen 60 leu, félre 30 leu, negyedévre 15 leu.

Helyes szám ára 2 leu.

Felolós szerkesztő:

TOMPA LÁSZLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Bulevardul Regele Ferdinand (Kossuth-utca) 14. sz.

Telefonszám: 34.

Megjelenik minden vasárnap.

Szomorú bucsuztatót

air az öreg Szent Miklós harang öblös, mélabús hangjával a fájdalmak, szenvedések, földrengések nagy esztendejének a sirjánál. Ezt kongatnak a faluk kisebb harangjai is. Elpárentálja a pap is a nagy halottat, amely immár a történelemé, azokkal a nagy szenvedésekkel, fájdalmakkal és kevés örömmel, amiket hozott az emberiségre.

És mi itt állunk az ujszülöttnek a bölcsőjénél, itt állunk az újévnek küszöbén sóvárgó vágyakozással, erős hittel és sorunk jobbrafordulásának bizakodó reménykedésével. Hangzik az emberek jókívánsága egymásnak: boldogabb újesztendőt!

Igen, boldogabb esztendő után sóvárog mindenki. De a boldogsághoz nem elég csak az ajkáról elröppent jókívánság. Ennek a valóra válásáért tettekkel is kell munkálkodnunk, mert kétségtelen, hogy nagyjában olyan lesz az újesztendő, amilyenek mi akarjuk. Egy dolgos, munkás nép

számára minden esztendő hoz valami jót, valami szépet, valami felemelőt. Ha kiirtjuk szívünkben a gyűlölet szikráját, ha karunkat nem embertársaink ellen emeljük, hanem izmainkat közös, egymást támogató, fajunkat emelő munkára feszítjük, akkor már megteremtettük a boldogság alapját. A becsületes munkán, legyen az testi, vagy szellemi munka, ott van az Isten áldása. A becsületes munka kiváltja a lélek nyugalma és mi egyéb a lélek békéje, mint a boldogság.

A magyarság Románia legműveltebb államszennetartó eleme, mondotta a napokban egyik józanítóletű román politikus. Hogy továbbra is ilyeneknek akarunk-e maradni, az most a beálló újesztendőben dől el. Ha a munkás kezünkkel téglákat hordunk kulturizményeink átátmasztásához, ha megtakarított fölöslegünkkel áldozunk fajunkért, ha nem hagyjuk nyomorogni a kultúra népességét, akkor méltók leszünk áldozatos szívű nagy elődeinkhez s akkor az újév boldogságot-hozó lesz egy az egyesekre, mint a közre nézve egyaránt.

Előterjesztése

Fál István szenátornak a népkisebbség nevében iskolai ügyekben a népkisebbségi miniszter előtt.*)

A 100,088—923. sz. alatt az elemi oktatásra vonatkozólag kiadott rendelet általános rendelkezésének 4. pontja tiltja más vallású és nyelvű tanulóknak a felekezeti iskolába való felvételét. Ez a rendelkezés törvénytelen, sérelmes minden irányban és ellenkezik azzal az elvvel, hogy mindenki ott tanulhat, ahol neki tetszik, csakhogy járjon iskolába. Ez a rendelkezés azonban törvényszerű, annál is inkább, mert nyilvánvaló, hogy az állami iskolát akarja benépesíteni a felekezeti iskola rovására, pedig a nyilvános jellegű iskolák mind egyenlő jogúak kell, hogy legyenek.

A főigazgatók, erre a rendelkezésre való hivatkozással, a más vallású tanulókat átrendelték a felekezeti iskolából az állami iskolába, holott a miniszteri rendelet megengedi, hogy akik valamely iskolában megkesdették tanulását, azt ott folytathatják is. Ezt új tanuló is vehetők fel kérelmes alapján. A főigazgatóknak a rendelkezése megsemmisítendő, az átrendelt tanulókat visszabocsátandók, vagy legalább is szabadságukra bízandó, hogyha vissza akarnak menni, vissza mehessenek abba az iskolába, ahol eddig jártak.

Ugyanezen ezen rendelet különleges rendelkezéseinek 1. pontja szerint a népkisebbségi tannyelvű felekezeti

*) Mivel a népkisebbségi minisztert már régebbi idő óta várjuk, de még nem jött meg, Fál szenátor ezen és még egy más legközelebb közlendő előterjesztést beakadlított hozzá Bukarestbe. Beküldötte az iskolára vonatkozó Anghelescu közoktatásügyi miniszternek is, akit s. h. 23-án ide vártunk, de nem jött meg.

iskolákban az első és második osztályokban napi egy órában, a harmadik és negyedik osztályokban pedig napi két órában a román nyelv románul tanítandó. Ez a rendelkezés törvénytelen és mindenki tudja, hogy a lehető legnagyobb pedagógiai és didaktikai hótél: hat-hét esztendő gyermekei, aki még a saját nyelvén sem tud, iskolában idegen nyelvnek a tanulását kívánni, nem is a saját, hanem idegen nyelven. Ez tehát azonnal elejtendő. Ugyanezen pont szerint, Románia földrajza és történelme román nyelven tanítandó. Ez is törvénytelen és pedagógiai és didaktikai tévedés is a tanulást olyan nyelven kívánni, amit a tanuló még nem tud, mert ez kizárja, hogy magából a tantárgyból képes legyen megtanulni azt, amit különben meg kellene tanulni. Tehát ezeknek a tárgyaknak a tanulása sem kívánandó román nyelven, hanem az illető iskola, illetve ifjúság tannyelvén.

Ugyanezen rendelet 4. pontja szerint, a felekezeti tanítók az 1924 évi augusztus 15 től szeptember 1-ig románul vizsgát kötelesek tenni a román nyelvből, a történelemből, földrajzból és alkotmánytanból. Ez rövid idő arra, hogy annyira megtanulhassanak románul, hogy a vizsgát román nyelven tethessék. Miért is vagy az időt meg kellene hosszabbítani, vagy megengedni, hogy a vizsgát, aki akarja, saját anyanyelvén tesse.

Ugyanezen rendelet szerint, ahol nincsen olyan tanító, aki képes románul előadni, a felekezeti iskola kérheti a minisztériumtól állami tanító delegálását. Nálunk csaknem minden iskolához szükség lenne ilyen tanítóra. De honnan adja ezeket az állam, amikor az államnak sincs elegendő tanítója? és ki fizeti ezeket a tanítókat? A felekezet, amely a saját tanítóját sem tudja fizetni?

A 100,090—923. sz. alatt a középiskolai oktatásra vonatkozólag kiadott rendelet különleges rendelkezésének 1. pontja, amely szerint, némely tárgyak román nyelven tanítandók, a népkisebbségi iskolákban, törvénytelen, pedagógiai és didaktikai tévedés.

A 2. pont, hogy a felekezeti iskolába csak a saját felekezeti járáshoz tartozó, törvénytelen és ellenkezik a szabadiskolázás elvével, emellett nagyon sérelmes és káros a helység lakosságára. Ez csakis az állami iskola érdekében tett rendelkezés.

A 4. pont alatt tiltott koedukáció ellen elvileg nincs észrevétel, gyakorlati szempontból azonban nagyon sérelmes.

Az 5. pont tiltván magántanulóknak iskoláinkba való felvételét, ez törvénytelen és nagyon sérelmes, ami hatályon kívül helyezendő.

A 7. pont szerint némely tárgyakat csakis románul tudó tanárok taníthatnak, ami törvénytelen is, sérelmes is. Ahol nincsenek románul tudó tanárok, oda az államtól kérhetők erre az évre. De ezeket ki fizeti? A felekezet erre nem képes.

A 8. pont szerint, a tanárok 1924 augusztus 15 től szeptember 1-ig román nyelven vizsgát kell, hogy tegyenek. Ez nagyon rövid idő.

10., 11., 12. A népkisebbségi iskolák tannyelve az illető kisebbség nyelve lévén, ügykezelése is ezen vezetendő; az állam nyelve lehet vele párhuzamos.

11. A felekezeteknek iskolájuk feletti autonómiájuk lévén, az állam képviselői a rendelkezéseket az iskoláknak csak felekezeti főhatóságuk útján adják ki.

14. A tantervet, rendtartást és fegyelmi szabályzatot az autonóm felekezeti főhatóság állapítja meg, de a miniszternek jóváhagyás végett bemutatja.

Ugy az elemi, mint a középiskolák a törvény szerint államsegélyben részesítendők.

Ugy a tanítók, mint a tanárok nyugdíjjogosultsága rendezendő, hogy az idősebbek mehessenek nyugdíjba.

Iskoláinkat ezidő szerint magunk tartván fenn a hívek hozzájárulásából, ez ellen az állami közegek ne agítaljanak, hanem az állam inkább támogasson azok beszédében.

Iskoláink az állam nyilvános ellenőrzése alatt állanak, de azokat az állam kiküldöttjei apró észrevételekkel ne savarják és ne keressenek mestersegesen ürügyet azok bezárására.

Ki kell mondanunk nyílt őszinteséggel, hogy nálunk, a felekezeti iskolák mellett a magyar állami iskolák főlegesenek, de mert kezdet óta meg voltak és derekasan működnek, ellenük észrevételt nem teszünk.

Azokban csak a napokban egész észrevétel nélkül beállított román nyelvű lyceumnak itt semmi értelme sincs és mert erőszakolják annak a benépesítését, az roánk nézve annyira sérelmes

ügy, hogy tulajdonképpen tiltakoznunk is kellene ellene.

Mivel a mi híveinknek fizető képessége a mi iskoláinkra nagyon igénybe van véve, a mi híveinktől az állami iskolákra ne kéressék, illetve szedések semmi.

Az állami iskolákban tanító hitoktaték megfelelőleg díjaztassanak az illető iskolától.

Mivel Erdélyben az iskola az egyházak ősi autonómiájából fejlődött és mindenik egyháznak meg volt és meg van a saját iskolája, itt általában az iskoláügy az állami kormányzat részéről erre való tekintettel kezelendő s akkor békés nyugalom lesz, ami a kulturális fejlődésre nemcsak kívánatos, hanem szükséges.

A jövő.

... Amidőn látá a várost, sira azon...

Az egyházi szónokok között elvartam velt kezdő pap koromban egyik kiváló szónoknak ily című egyházi beszédét: „Jézus könnyez a jövőadón”, melyben az a gondolat volt kifejezve, hogy Jézus, midőn az Olajfák hegyéről meglátta Jeruzsálem városát s hűmve a város lakói romlásnak indult erkölcsét, s ama megátalkodott makacsságát, hogy nem hallgattak a Jézus figyelmeztető, intó szavára, biztosra látta jövőendő pusztulását és megsiratta.

Valami ilyenforma bánatos érzés vesz erőt az én lelkemen is, midőn népem, székely fajom jövődjét nézem. Én határozott visszacsát látok, vallás-erkölcsi élet tekintetében a fájban. Sokáig figyeltem e jelenségeket, míg arra határoztam magam, hogy szóvá teszem. Azt is figyeltem, hogy egyes vidékekre határolt jelenség-e ez, vagy pedig általános. S ez utóbbról győződtem meg. Ezért megkíséreltem — most még idejekorán — felemelni kéré szavamat a faj vezetőihez, a nép jobbjaihoz, hátha nem lesz szavam „kiáltó szó” a pusztában.

A közpéldaszó azt mondja: „a mult a jövő tükré”, de minden hasonlatban van több, vagy kevesebb sántítás. Áll ez a most említett hasonlatra is, abban a vonatkozásban, melyet itt említeni fogok. A székely nép vallás-erkölcsi jelene nem azt a multat tükrözi, melyet apáink élete mutatott. Milyen más és lelket megmozgató valóságos élet volt az, amelyet a székely nép életében láttunk az apák idejében, mint amilyen ma van.

Nézzünk meg csak ma egy vasárnapot a székely községek életében. A harangok szólnak, hívják a faluk népét a templomokba, de olyan kevesen, gyéren szállingóznak az emberek. A biblia szavai szerint: „sirnak a Sionnak utai, mert kevesen vannak, akik azon járnak”. Miért? Azért, mert a székely nép azt a csúf, eléggé el nem ítélhető, a faj régi jó hírnevéhez nem méltó szokást vette gyakorlatba csaknem minden helyen — tisztelt a ki-

vételnek — hogy minden községi, közigazgatási s más ügyes-bajos dolgot vasárnapra hagyja, vasárnap akarja elintézni!

A jegyzők a legtöbb helyen vasárnap délelőttre rendelik be az előjáróságot a rendeletek, tennivalók kiadására. Ha pedig az előjáróság összeül, a vége nem a templomban, hanem: ivás! Ha valami gyűlést kell tartani birtokossági, cimborasági, bika-tartási, malomtársasági s még ki tudja, miféle ügyekben? Van-e erre alkalmasabb időpont, mint a vasárnap! Így esik meg az, hogy midőn az Isten házába hívó harang szól, ugyanakkor a község nagyhangú dobosa, vagy kihiáltója harsányan ordítja: Közhirre tétetik, a birtokosságnak, a cimboraságnak 10 órákor gyűlése lesz. Természetesen, ilyenkor a templom marad, mert a birtokosság stb. előbb, mert ezek áldomással, ivászával végződnek.

Ha egyeseknek valami magán-dolga a 3—4 ik faluban, mi sem természetesebb, minthogy azt vasárnapra hagyja, mert ez a legalkalmasabb egy borju, disznó v. ölfá megvételére, csakis ekkor történhetik juh elhanyás, házvásár, kaszáló, erdő elárverezése, lahordó-kalácsa stb.

Ezt teszik a jeleni fiatalabb és középkorú atyák. Ilyen példaadás mellett, mit tehetnének a fiak? Az aranyifjuság többsége is futyul a templomnak, neki nem szól a harang. Vasárnap délre kicsipi magát, de nem azért, hogy délután templomba menjen, hanem azért, hogy midőn a harang szól, ő pajtásaival egymást nyakba karolva, a cigány-trombiták és klarinétok harsogó hangja mellett, kurjongatva vonuljon fel a tánca s németes el a harang hangját, mely a lélekhez szól.

Azt az apáknak nem is kell mondanom, hogy régen nem így volt! De azt hangoztatom, hogy ma sincs jól így! Minden ház, amely magában meg hasonlít, elpusztul. Ez a bibliai, jézusi tétel beteljesül a fajon, a népen is, mert ha a vallás erkölcsi érzések a világ, anyagiasság hajhászása, a szesz italok élvezete miatt megmetyéleződnek, kezdődik a romlás, pusztulás.

Azt szeretném, ha a nép értelmebb vezetői, saját kebeléből való fiai között, most újév napjain — midőn az elmulás és a jövőndő bizonytalan sága megszálja szívünket és Isten felé irányítja lelkünket — akadna minden faluban néhány olyan ember, ki összegyűjtene a komolyabb elemet és a jövő biztosítása érdekében elhatározná a régi jó utakra és ösvényekre való visszatérést.

As én soraim és szavaim halvány visszaugrázása, visszhangja akarna lenni az emberiség nagy mestere — Jézus — eme figyelmeztető sőhajának: „Jeruzsálem, Jeruzsálem, hány-szor akartam egybegyűjteni a te népedet, mint a kotló összegyűjti az ő csirkéit, de nem hallgattál szavamra“.

Szíves örömmel veszek a tárgyhoz való hozzászólást bárki részéről, mert a jövő csak úgy a mienk, ha azt a betegséget nem agyonhallgatjuk, vagy kuruzsoljuk, hanem gyógyítani fogjuk. Ürmös József unitárius lelkész.

Figyelmeztetés a cselekedtartó községhez. (A súlyos büntetés elkerülése végett). Ezuton is hivatalosan tudomására adatik mindenkinek, hogy az új év alkalmával beálló esélváltozásnál — akár befogadás, akár elbocsátás esetén — minden gazda köteles a cselédjével személyesen megjelenni a bejelentő hivatalnál bejelentés végett, ugyszintén a városba érkezőknek és eltávozóknak is, nemzeti ségi különbség és minden kivétel nélkül. Cădar a bejelentő hiv. főnök helyettese.

A helybeli róm. kath. leányiskola megalapítása.

Irta: Blró Lajos.

II.

Csató József esperes a fényes sikerű ebéd után szeptember 18-ra népes értekezletet hívott össze, amelyen nagyhatású beszédben fejtette ki a leányiskola létesítésének szükségességét. A beszéd hatása alatt az értekezlet kimondja a leányiskola létesítését és elhatározza, hogy erre a célra széleskörű gyűjtést indít meg. A gyűjtő bizottság elnököül Csató Józsefet választották meg. Ugyanez az értekezlet megállapította az intézet létesítéséhez szükséges pénzösszeget is. Abban a reményben, hogy a püspök megengedi az intézetet a Szent Erzsébet Aggházzal összekötni s így belső telket nyer, alaptőkéül 40 000 új forintot vélelmeztek. Ebből 8 000 új forintot számítottak a szükséges épületre és annak felszerelésére. A fennmaradó 32 000 forint kamatait pedig a tanerők fizetésére és egyéb felmerülő kiadásokra szánták. Elhatározták, hogy az épületet úgy kell építeni, hogy az idővel, ha a szűkeg úgy kívánja, irgalmasnévrek lakásául is szolgálhasson, kik az intézet vezetésével megbízandók lennének. Az intézet fölött a főfelügyeletet az erdélyi püspök gyakorolja.

Az értekezlet írásba foglalt határozatát és a leendő iskola költségvetését Csató József elnökle alatt egy bizottság vitte Haynald Lajos püspökhöz, aki abban az időben Kőhalomban bérmált. A püspök a tervet nemesak örömmel fogadta, hanem a bizottság anyagi és szellemi támogatását is megígérte. Nemsokára fel is ajánlott a leányiskola céljaira egy 2 000 forintos urbéri kötvényt, melynek kamatait 1860 április 1-től kezdette élvezni az intézet. Csató Józsefnek és Henter Jánosnak az volt a vágyuk, hogy az intézetet mielőbb meg lehessen nyitni. Az adakozásra szóló, lelkes hangú felhívásokat szétküldik az ország minden részébe s ők maguk pedig személyesen járják be a kath. községeket, ahol pénzt és anyagot gyűjtnek az iskola céljaira.

Csató Józsefnek és a bizottsági tagoknak önzetlen, fáradságot nem ismerő buzgolkodása következtében az iskola alapja annyira növekedett, hogy 1860 év őszén meg lehetett tenni az előkészületeket az iskola megnyitására. A bizottság mindenk előtt egy női tanerőről gondoskodott. A tanítónői állásra a főpásztor beleegyezésével szerette volna megnyerni Gyertyánffy Mária kisasszonyt Gyertyánffy István tanárnak, a későbbi nagy pedagógusnak nővérét, aki anyjával abban az időben kézimunka iskolát tartott fenn s mint kitűnő himző volt ismeretes. Gyertyánffy Mária édes anyjától nem akartván megválni, a felajánlott állást nem fogadta el. Így 1860 októberében Pintye Károlina kisasszonyt neveztek ki tanítónőnek 300 forint fizetés mellett. Csató József esperes november 15 én a kerületi és a szomszéd vidéki papságot értesíti az intézet megnyitásáról s azt 1860 december 3-án a Szent Lélek segítségül hívása után meg is nyitja. Szent Erzsébet szegényekháza tulajdonát képező épületben, amelyet 120 forint évi bér mellett vettek haszonbérbe. Az intézetnek az első évben 72 rendes és 11 rendkívüli tanulója volt. Kátét és bibliát tanított Csató József, — aki haláláig mint igazgató és bizottsági elnök kitartó erélyességét, mint tanító pártatlan szorgalmat tüntetett fel, — írja

az akkori krónikás. Még tanítottak a már említett Pintye Károlina és Kovács Mézes kántor-tanító. Az évvégi eredmény és fényes siker igazolta az iskolához fűzött várakozást.

Igy vált valóra Csató József eszméje, így született meg a kath. leányiskola nagy áldozatok árán abban az időben, amikor a kötelező népoktatásnak még híre sem volt, a vallásos érzés ápolására, a nemzeti érzés élesztésére és a női erények fejlesztésére. Az iskola megnyitásának híre az egész Székelyföldet örömmel töltötte el s ezt az eseményt Imets F. Jákó tanár, a későbbi kanonok „Egy székely nevelőintézet“ című, következő szép költeményben ünnepelte:

Dermesztő tére lág
Szél lengedel,
A hunn-székely eszagt
Szent ébredes.

Felzúd Csató, korunk
Apostola:
S Udvarhelyt támad egy
Új iskola.

Elt másfél eszedet
A székely itt.
Óvdsi dics s erény
Emlékeit.

De a székely jövét
Is élni fog,
Még szobbet, míg szivén
Ily vér buzog. (Vége)

IRODALOM.

Walter Gyula: A vágyaim.

Versék. A szerző kiadása. 1923.

A Walter Gyula költészetét nagyrészt a derű és fény ragyogja be. Színei: a hajnali rózsaszín, az égbék, arany, ezüst, hófehér, sárga, bíbor s csak ritkán fest elmosódó, vagy sötét foltokkal. Állandóan előkerülnek verseiben e kifejezések: fénylik, csillog, ragyog, tündököl s gyakori jelzője a: boldog. Nyelve hajlékony s kifejező; képei frissek s világosak; rimelése sokszor bravuros, formái változatosak; úgy látszik, könnyen versel, itt-ott bő beszédű ugyan, de ujjabb keletű verseiben tömörségre törekssik. Kötetéből kiemelendőnek tartjuk terünkön képest a Két hattyu címűt, szép, súlyos tartalmu vers; a Sétatéri emlék fűvön ötvös-művészettel íródott, hangulata megkap és sokáig magánál marasztal; igen becses, bájos kis apróság az Őzi esonett genre-kép; az Őzi dal édes bús melankóliája igen rokonszenves; szeretettel teljes, meleg hangu az Anyám című; mély és igaz a Hangversenyen szörfőjára; mesezi hangzó éreklirt diadalmas szava harsan ki a A férfior köszönt címűből; az Ez hát az ősz? komor, a fátum könnyörtelensége meghorsongat s szinte félünk, hogy beununket is már most eleper szele, mint a hulló faleveleket; fájó lemondás hangja sir az Őzi harangszóban; a fény- és árnyjáték: elevenég, életkedv, üdeség vegyítve itt-ott komorlább színekkel, kellemesen lep meg az egész A boldog szótlan égiek ciklusban; a Grieg c. vers már erdélyiesen sötét és Walternél szokotlanul erős és lélekbe fájó képek vannak benne, így: a dal börg, mint vak sikoly, a halott szivből vér serked és friss sebek fakadnak fel rajta; a Nincs menekvés és Elvesztett Gulliver beláttatják velünk is, hogy a vak földhöz kötöttségünk örök köteleit hiába ologatjuk. Ezek és még sok más darab a kötetből egy igen rokonszenves és komoly tehetségű költőt reprezentálnak, s erdélyi irodalmunkra

* Forrásul használtam a róm. kath. egyháztanács iskolakönyvének jegyzőkönyvét.

néve feltétlen gazdagodást jelentenek.

A szép és gondosan kiállított kötet a helybeli Globus nyomdában készült, izléses címlapját Tóth István neves festőművész rajzolta. Ára 25 leu, s a könyvesboltokban megszereshető. Mindenkinek színtén ajánljuk.

HIREK.

December 31.

Szabó Gergely halála.

Vármegyénk egy közismert, nagyteknitályú és jellegzetes egyénisége szállt sirba december 27-én Szabó Gergely volt királybíró, törvényhatósági és közigazgatási bizottsági tag halálával. A 89 évet élt öreg ur temetése december 29-én délután 2 órákor volt nagykiterjedésű családja, a község lakóinak és a vármegye minden tájáról összesereglett közönségnek imponáló részvételével.

A temetési szertartást Pál István pápai prelátus, apát-plebános, kerületi főesperes végeste a környék papságának a segédkezésével. A szertartás megkezdése előtt rövid beszédben méltatta az elhunyt nagy egyéniségét, akivel nemcsak Zetelaka községnek, hanem az egész Székelyföldnek utolsó királybírája szállt a sirba. Ne könnyeket hullassunk koporsójára, mondotta, amelyek hamar felszáradnak, hanem emléket őrizze meg a kiterjedt család nemzedékről nemzedékre, ápolja kegyelettel a községnek spraja, nagya, nemes jellemét mintázza ki magában a Székelyföldnek minden egyes fia, mert a székelységet naggyá, nemesé, megbecsültté csak a Szabó Gergely-féle jellemei tehetik.

Pál István prelátus fennkölt szárnyalású beszéde után a papság a halotti szolozsmát végezte, melynek befejezése után Gál Sándor oroszhegyi kántor énekelt könnyekig megható bucsuztatót. Majd megindult a végeláthatatlan gyászmenet a Mál-tetőn levő temetőbe, ahol a családi sírnál Fuchs Gusztáv esperes mondott az elhunyt erényeinek követésére buzdító bucsu-beszédet mely után a koporsót átadták az édes anyaföldnek a örök pihenőre tárt megyénknek a hófehér jellemű fia, aki két évszázad viharos eseményeinek volt szemtanuja. Nyugodjék csendesen. Emléke él a jók s a nemesek szívében.

T. olvasóink szives tudomására adjuk, hogy lapunk előfizetési díját — a nagymérvű nyomdai munkabér és anyag-drágulás folytán — január elsejétől kezdve mérsékelten felemeltük. Az emelés, az említett ok miatt, már előbb is indokolt lett volna, más lapok régebben is megtették, mi azonban igyekeztünk olvasóink nagyobb megterhelését a végső határig halogatni. Előfizetési díjaink ezenutal a következők: egész évre 100. félévre 50, negyedévre 25 leu. Akik azonban a díjat már befizették, a lapot még az eddigi áron kapják. Egyes szám ára továbbra is 2 leu.

Pál István apát plebánosnak a pápai prelátus-sá történt kinevezéséről szóló, latin nyelvű okiratot december 27 én nyújtotta át Kiss János esperes Szenttamásan, az ottani bucsu alkalmával, az összesereglett papság és tanítótság jelenlétében a kitüntetett érdemeit méltató szép beszéd kíséretében. Majd Pap Tamás esperes és Gál Sándor kántor tanító üdvözölték Pál Istvánt a papság és tanítótság nevében. A könnyeket kiváltó, megható jelenet után Pál István prelátus emelkedett szólásra. Meghatottan mondott köszönetet a kitüntetésre alkalmából meg-

nyilvánult jókívánságokért. Kijelentette, hogy a kitüntetés nem kereste, nem tudott róla előzőleg s így nem is volt módjában önmagától elhárítani s így mint egyházi férfi, aki engedelmességgel tartozik a felsőbbeknek, illő tisztelettel fogadja azt és ösztönzést merít belőle arra, hogy hátra lévő idejét még fokozottabb mértékben szentelje egyházának és fájának javára. A beszéd nyomában zajos éljenzés hangzott fel a jelenvoltak ajkáról. A helyi római kath. főgimnázium tanári kara és az egyháztanács újév napján tiszteleg Pál Istvánnál kitüntetésé alkalmából.

A vármegyei főjegyző szabadságon. Biro Dénes vármegyei főjegyző a román nyelv perfekt elsajátítása céljából Tohanu Vechiu (Ótohan) községbe utazott, ahol erre a célra kért szabadságidejét — mintegy 2—3 hónapot — tölteni fogja.

Haláloság. Id. Florián Gergely kereskedő december 27-én, 76 éves korában, városunkban elhalt. Korrektség, megbízható komolyság jellemezte, mint üzletembert, mint magánembert. Nagy kiterjedésű, tekintélyes család gyászolja, nagy részvét mellett temették.

A városi költségvetési javaslat jóváhagyatása érdekében Negrúji polgármester Bukarestbe utazott egyidejűleg megkísérelni a belügyminisztériumban a városi köveztetést illető állami segítség kiutalását is kieszközölni.

Szabadságidő a román nyelv megtanulására. A belügyminiszter Kisgyörgy Sándor újszékeli körjegyzőnek, Molnár József köripartaki községi jegyzőnek és Daróci Erzsébet városi hivatalnoknak 6—6 hónapi szabadságidőt engedélyezett, kik azt valamely regáltbéli községben szándékoznak felhasználni.

A Filharmonikus Társaság jövő heti próbaprogramja: szerda: zenekar és az első felvonás énekes szereplői, szűrtők: Schoberl, Schwied, Gumpelwieser és Vogl szerepeinek alakítói, péntek: összes szereplők (összeolvasó próba) szombat: zenekar és első felvonás szereplői

Időgen állampolgárok jelentkezőse. Minden időgen állampolgár, aki a város területén tartózkodik, január 1-től kezdve a szigorúan, összes személyazonosságát, s egyéb okmányival, minél előbb jelentkezzék.

Szépesszámú közönség gyűlt egybe karácsony másodnapján a színházteremben a népszerű Hargita estélyére. Kónya Jancsiék sok fiúsággal, temperamentummal előadott nyitánya mindjárt zajos tetszést keltett. Embery Ilonka 2 kisebb Ady verset szavalt, sok közvetlenséggel és megérzéssel. Rájk Sándor meleg hangú éneke, Ferenczy Bónke gondos zongorakísérete mellett gyönyörködtetett. A csellósólót, melyet kísérettel Kónya Jancsi zenekarának néhány tagja adott elő, megajrázták. Nagy tetszéssel találkoztak a vetített képek során különösen a kiválóan tehetséges Tomcsa Sándor ötletes karrikatúrái. Orbán Domokos doctorné szép iskolázott hangon, temperamentummal előadott éneklésével a közönség alig tudott betelni, szüntelen ráadásokat követelt. Az éneket Kiss Istvánné zongorán, Kónya Jancsi hegedűs fiómm alkalmazkodással kísérték. Az estélyt, többnyire ötletesen Kortvélyfal József és Kalmán József dr. konferálták végig, meg megcsipkedve városunk szinte minden ismertebb egyéniségét, azok ismert és kevésbé ismert gyöngességét és meg lapunkat is. Sok

kacagást keltettek, bár némi humoros igazmondással mi is megállapíthatjuk, hogy különösen az utóbbi, árdragító bíráskodása idejéből, izgalmasabb sikereire is emlékezhetik, mint a mekkorát mostani szereplése keltett. Műsor után kedélyes és sokáig tartó táncmulatság következett.

Köszönetnyilvánítás. Az Udvarhelymegyei Takarékpénztár 500 leut adományozott a helybeli római kath. egyházközség karácsonyalapjának a javára. Az adományért hálás köszönetet mondok a karácsonyalap bizottság nevében. Biró Lajos bizottsági elnök.

Bejelentési kötelezettségének elmulasztása miatt, a rendőrség feljelentése folytán, a járásbíróóság legutóbb a következőket sújtotta pénzbüntetéssel: Balázs Károlyra 500 leu, Dumitrescu Gh. 500, özv. Adorján Jánosra 500, Kirner Sándorra 500, Barkóczy Albert 500, Szalontay Károly 200 leu. Ennek közzétételét a rendőrség mások részére figyelmeztetésként éhajtotta, hogy mindenki gondoljon esetleg elmulasztott bejelentési kötelezettsége teljesítésére (ugy önmagát, mint vendéget, vagy alkalmazottját illetőleg), mert különben súlyos büntetésnek teszi ki magát.

Szabó Ernő, kinek kiváló hegedűs muzsikusi tehetsége előttünk bontakozott ki, s ki jelenleg a budapesti zeneakadémia egyik legkedveltebb növendéke, szabadságidejét család körében itthon tölti. Ez alkalommal, január 12-én kiváló klasszikus és modern zeneszerzők műveiből álló koncertszándékot rendezel, mely községünket magas színvonalú művészi színművel fogja gyönyörködtetni, s bizonyosságot tesz Szabó Ernő tudásának állandó és erős fejlődéséről is. A műsor Händel, Viotti, Pugnani, Kreisler, Csajkovszky, Rimski-Korsakov, Ethel Barna, Vecsey műveiből lesz összeállítva. További részletek lapunk közelebbi számában és a kiadandó plakátokon.

Szilveszter-estély rendezését tervezte a városi tanács — a jövedelemnek a szegények javára fordításával. Az estélyt azonban a nagy ügyforgalom és a tanács tagjainak túlságos elfoglaltsága miatt elhalasztották a farsangra.

Köszönetnyilvánítás. Mindenaknak, a kik felejtethetetlen halottak id. Florián Gergely temetésén részt vettek és fájdalmunkat bármily módon enyhítették, hálás köszönetet mond a **gyászoló család.**

A Székely Dalegyelet január 19-én a Bukarest-színházteremben fogja előadni Fényes Samu dr.-nak rendkívül kedves és leleményes vigjátékát, a **Czóppsgót.** A darab sikerét mindvégig derült jelenetek mellett az új műkedvelő tehetségek bemutatkozása is biztosítja. A műélvező közönség szórakozásának fokozására az előadást reggelig tartó táncmulatság fogja követni. A közeli dátumra való tekintettel a próbák fokozódó érdeklődések közt folynak, mi a sikert nagyban fogja növelni.

A humoródrumetel ifjúság gondolt szépet és nagyot, betanult egy karácsonyi pásztorjátékot s a zuzmárás, hideg tében gyalog utra kelt és karácsony másodnapján a helybeli fióvelő nagytermében előadta az érdeklődő közönségnek. A falusi ifjúságnak ez a buzgólkodása minden dicsőretet megérdemel, mert nem engedte feledébe menni az ősi pásztorjátékot, amelyek magasra fejlett drámairodalomunknak csirái voltak. Az ilyen foglalkozások mindenesetre többet ér,

mint a korcsmázás, mert fejleszti az ésszt és nemesíti a kedélyt. Az ilyen példát kell követni, mert ez a székelységben rejlő szellemi erők kitermelésére, s a testi és lelki barbárságok leküzdésére vezet.

A Valódi finom angol gyapjuszövetek megérkeztek és feltűnő olcsón kerülnek eladásra Lóbl R. üzletében, ahol bélesek, vásznak, ágy és asztalneműk, nyakkendők, zsebkendők dús választékban kaphatók. Gyapjustruksok feltűnő olcsón.

Olutar Mária és társai bűnügyében, amiért az ismeretes Darvainéféle vásári csizmás ládalopást elkövették, a törvényszék büntető tanácsa szombaton ítélték. Mind a 4 tettes cigányról 1—1 évi börtönrre ítélték.

Igen tisztelt vendőimnek, üzletfeleimnek, jóbarátainak és ismerősöknek ezúton kívánok boldog újévüldöt: **Forró Géza**

Talált gyűrű. A rendőrségnél egy talált jeggyűrű van. Magát igazolni tudó tulajdonosa átveheti ugyanott.

Boldog újévet kíván összes vendőjeinek Szabó Ödon fodrász.

Szíves tudomására hozom a m. t. fogyasztó közönségnek, hogy **Szeje víset** literes üvegekben dugaszolva állandóan lehet kapni a **Kassay bodegában.**

Érdekes bűnügy került a múlt napokban a helybeli törvényszék vizsgálójára elé. 2 fiatal gyergyóalfalusi embert szállított be a varsági csendőőrs, akik előbb egy zetalakai koremban iddógálva odaválók előtt, maguk dicsékedve vallottak magukat a Csikmegységben működő híres Blénessy fele banda tagjainak, majd elfogatásuk után, szabadon bocsátásukért, Joan Furuna varsági csendőőrmestert 17 000 leuval meg akarták vesztegetni. Itt bent aztán úgy adták elő, hogy ők a korcsmában, mert sokat ittak, egy másik, nagyobb társasággal összeveszték s ennek tagjai őket meg akarták verni. Csakhogy a bántódástól megszabaduljanak, ijesztéssel mondták aztán ezek előtt, hogy ők a Blénessy-banda tagjai. Érdekes azonban, hogy közben, a vallatás alatt, régebbi kisebb lopások csakugyan bizonyultak rájuk, házi szerszámok, fűrés, balta, tányér eltulajdonítása miatt s ezekben az ügyekben még 5 társukra vallottak rá a letartóztatott legények. A vizsgálat folyik. A 17,000 leu letétben van.

A Erdélyi zeneszerző sikere. Az elmúlt napokban került a könyvesboltok kirakatába Ferenczy Gyula dr.-nak az ismert erdélyi zeneszerzőnek, a bécsi Hölle Kleinkunstbühne korábbi nagytehetségű zeneig-zgatójának két újabb kompozíciója. Ferenczy Gyula dr. rutinas zenei készségét, műveinek mély átgondolását és művészi értékét mintegy fél éve sorozatos erdélyi hangversenyek keretében mutatta be. Legutóbbi két munkájával a könnyű táncmuzsikának tesz engedelműeket a kitűnő fiatal szerző. Az egyik a „Shymmi tropique” Pettersohn-berlini, zeneműkiadó vállalat kiadása s ma már hallani lehet Berlin, Bécs és Budapest legelőkelőbb zenés lokáljaiban. Műik szerzeménye a „Takarójean Java” címet viseli s ezzel a művével az új táncművészetnek, mely a Java nevet viseli, tesz szolgálatokat. Mindkét munkának nagyobb érdekességet és értéket az a körülmény ad, hogy szövegét mind a zében fiómm alkalmazkodással Ferenczy György ismert fiatal, tehetséges erdélyi poéta szerezte. Mind két kotta minden zeneműkereskedésben kapható.

Kiadó: a Könyvnyomda Részvénytársaság Odorheiu (Székelyudvarhely)

Eladó

10 hold I. osztályú szántó és kaszáló, a városi kb. 1 km. távolságra. Feltelek megvásárolható: Str. Principesa Elisabeta (Bethlen-utca) 63. sz. alatt.

Nyílttér.

A rovat közleményeire a szerkesztő nem vállal felelősséget.

Legutóbbi budapesti tartózkodásom alkalmával elveszett pár ezer leu készpénzem elvesztésének története roszakaratu ferditések folytán olyan színezettel került közzsájra, hogy ezáltal számomra vele együtt lakó barátai magukat önérzetükben és becsületükben sértve és megtámadva érzik.

Ezért, kérésükre, kötelességemnek tartom kijelenteni, hogy az esetnek elbeszélése által szám udvarhelyi illetőségű lakótársait meggyanúsítani, vagy rossz szinben tüntetni fel távolról sem állott szándékomban, — minthogy erre okom sem volt.

Papp Zakor Endre.

52—1923. sz.

Meghívó.

Az Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesület választmányának január 8-án 11 órakor az Udvarhelymegyei Takarékpénztár helyiségében tartandó ülésére.

Tárgyszózat: 1. A vármegyei állattenyésztési irányzat iránti javaslat. 2. A eristuri bika-kiállítás. 3. Folyó ügyek

Odorheiu, 1923 dec. 31.

Az elnökség.

Oficiul Postal Odorheiu.

No. 4508—923.

Anunt.

Oficiul postal Odorheiu cauta aspiranți pentru ocuparea postului de factor rural: Odorheiu — Colonia Sigismund. — Toți aceia care doresc a ocupa acest post. să se adreseze la dirigintele Oficiului dela care Va primi detaliate.

Odorheiu, la 23—12. 1923.

Giurca, diriginte.

Postabivatal Odorheiu.

No. 4508—923.

Hirdetmény.

Az odorheiu postabivatal jelentkezőt keres egy falusi kézbesítő állásra Odorheiu-tól-Zsigmontelepig. Mindazok, akik ezen állást elnyerni óhajtnak, érdeklődjenek az itteni Posta- és Táviradivatal főnökénél, bővebb felvilágosítás végett.

Giurca, postafőnök, m. p.

„Ocotirea Orfanilor din Războin” odorheiu vármegyei bizottságtól.

Szám: 54—923.

Valamennyi jegyző és községi hadiárva-gondozó bizottságnak.

Tisztelettel közöljük, hogy a Sibiu-i hadiárva gondozó bizottság területén levő árvaházakba 20 hadiárva részére üresedett hely. Amennyiben járásában, illetve községében valamely hadiárva felvételére szükség volna és gyámja is a felvételt óhajtana, tisztelettel kérjük, erről lehetőleg sürgősen értesíteni sziveskedjék.

A felvételhez szükséges okmányok következők:

1. Születési bizonyítvány. 2. Iskola bizonyítvány. 3. Községi bizonyítvány, a melyben kitüntető, hogy hadiárva, a nyugdíjnyújtásoknak a száma és a nyugdíjnak az összege. 4. Orvosi bizonyítvány. 5. Otási, illetve újraotási bizonyítvány. 6. Szegénységi bizonyítvány.

Előnyben részesülnek a 9—12 éves gyerekek.

A kérvények „Ocotirea Orfanilor din Războin” odorheiu vármegyei bizottságához terjesztendők be.

Odorheiu, 1923 dec. 5 én.

Titkár: Micu Viktorné.

Elnök: Nistor.

Friss teavaj kapható a Kassay bodegában!

Válódni angol gyapjuszövet-különlegesége megérkeztek. Gyapju-struksok nadrágokra feltűnő olcsón kaphatók.

Attól függ, hogy akar-e olcsón jót venni?

Ha igen, győződjék meg bárki róla, hogy mindennemű posztókban, férfi szövetekben, bélések, vásznak, ingzefiрек, zsebkendők, harisnyák, női- és férfi ingek és férfi sapkákban legszebbet, legfinomabbat, legolcsóbbat **Löbl R.** üzletében vásárolhat. **Bul. Reg. Ferdinand 25. sz. (volt Kossuth-utca)**

Eladó kisebb Wertheim-kassa és egy kávéházi pénztár tükörrel. Cím a kiadóban.

Használt régi irodai könyveket és könyvtáblákat kiló számra vessek. **Szemerjay utóda** könyvkötészet. Odorheiu.

Sielskin-kabát használt, de jókarban, eladó. Megtekinthető: **KASSAY** szörme üzletében.

Egy éves farkas kutya eladó, vagy kisebb fajta fajtutyával kísérelendő. Rózsa-utca 12. szám.

Egy egészen új, nagy utasó bunda eladó. Bul. Reg. Ferdinand (Kossuth-Lajos utca) 101. szám alatt.

Önkéntes árverési hirdetés.

Az Odorheiu Székelyudvarhelyen Str. Reg. Carol (Orbán Balázs-utca) 47 szám alatt fekvő épületes ingatlan, mely áll 4 szoba, konyha és mellékhelyiségekből, latállók, esűr és más gazdasági épületekből, **önkéntes nyilvános árverésen szabad kézből** el fog adatni.

Az árverés ideje: **1924. január 10. óra, a helyszínen.** Kikiáltási ár: 200.000 leu, bántépisz a kikiáltási ár 10%-a.

Eladás esetén az egész ingatlan elfoglalható.

Az árverési feltételek részletesen megtekinthetők az alábbi ügyvédi irodában.

Odorheiu-Székelyudvarhely, 1923. december hó.

Dr. Váró Géza és dr. Kálmán József ügyvédek irodája.

Egy jó családból való nő kereskedő tanulóknak felvételt. Tamás J. cég. :: **Principesa Elisaveta (Bethlen-utca.)**

Értesítem a Nagyjérdemű Hölgyközönséget, hogy a köpenyek készítését a szezon lejártával **500 leu-tól 700 leu-ig** leszállítottam.

Mély tisztelettel:
Jurmann Leó
női szabó.

Recsenyédi

birtokom eladó.
Dr. Hinléder Fels Ernő.

Okleveles tanítónő január 1-től privátórákat vállal. Cím a kiadóban megtudható.

Egy jókarban lévő gyalpad eladó Budvár-utca 10. szám alatt, Odorheiu.

??

Hát érdemes

szekérszámmal vásárolni tűzifát, amikor elsőrangú **aprított tűzifa** kilógrammonként is beszerezhető:

Szentimre utca 3. szám alatt?

Vásároljon

CENTRAL ÁRUHÁZ-ban,

hol igen jutányos árak mellett nagy választék: **csipkék, himzések és D. m. C. pamutok, szalagok, női- és gyermek-harisnyákban.**

Ugyanott modern mintákkal rendelkező **előnyomda.**

Eladó

egy teljesen új irodaberendezés: 1 csukott könyvszekrény, 1 üveges könyvszekrény, 1 mahagoni íróasztal, club fotelek, Thonet székek, 1 szalon garnitúra, 1 nagy, asztal alá való szőnyeg és más különféle butorok. Jogi és szépirodalmi könyvek. Értekezni lehet:

Szenkovits János utóda cégénél.

Kassay BODEGA!

Olcsón jót kap. Nagy választék van mindennemű hideg ételekben, többféle halakban, tea süteményekben, csokoládé és cukorkákban. Első minőségű likőrök: negyed, fél és literes üvegekben; cognac 0,1, 0,2, 0,3, 0,7 dl, üvegekben; többféle buteliás nehéz fajborok, ürmös, Andrányl és Mascotte pezsgők; megérkeztek a karácsonyfa cukorkák is. Mindezek a legjutányosabb árban kaphatók:

Kassay F. Dénes.

Értesítem a t. vevő közönséget, hogy a karácsonyi ünnepekre Székelyudvarhely szeszgyárából eredeti fokban és minőségben finomított szeszt, ugyan ottani pineéből buteliázott fajborokat, karácsonyi friss sört, finom tea-rumokat, coser szilvapálinkát, borseprőt és cognacot (szabadon) gyári raktári áron árusítom. Ugyanint mindenféle fűszert, aradi Naumann-féle liszteket és cocus vaját leszállított árakkal fogom kiszolgálni tisztelt vevőimet

Tisztelettel
Lebovits Géza.

Szombatfalvi vasuti hid mellett.

Egy darab 3¹/₂ Hp. Harlwestert-féle:

benzinmotor

üzemképes állapotban, cirkula felszereléssel; továbbá 1 darab cséplődob, 1 drb „Kalmár“-szórórosta és 1 drb alig használt gép-sziju (11 mt.-os), az összes eladó 23.000 leuért.

Magyari József, kereskedő
Dealul-Oroszhegy.

Ujonnán berendezett üzlethelyiségemben

raktáron tartok

nagyválasztékban és a legkényesebb izlésnek :: is megfelelő, finom kivitelben mindenféle ::

arany, ezüst. ékszereket alpacca disztárgyakat. zseborákat, fali- és ébresztő órákat, jeggyűrűket, pápaszemeket, orrcsüptetőket ::

Elvállalok minden e szakmába tartozó javításokat. Aranyat és ezüstöt a legmagasabb áron vásárolok.

Iszakovits Bernát

órász, ékszerész és látszerész, Bul. Reg. Ferdinand (v. Kossuth-u.) 20.

500 drb szövet, barket, flanel és kreton maradékot árusítok féláron december 24-ig.

Nagy karácsonyi és maradékvásár!

December 1-től 24-ig.

Ezen időtartam alatt mindenki 10 százalékkal olcsóbban vásárolhat, mindennemű női- és férfi divatcikkeket, :: **ugymint:** ::

Divat velourók	490 től
Divat szövetek	148 től
Divat flanelok	70 től
Glubl kabátselmék	400 től
Férfi ingek	140 től
Alsó nadrágok	125-től
Női ingek	105-től
Nyakkendők	18-től

és sok más cikket is igen jutányos áron lehet beszerezni:

Szenkovits János utóda cégénél.

Gallérok mosását és fényezését vállalja:

Schmitz

kelmefestő és vegyi tisztító.

Meghívókat, gyászlapokat, valamint minden, a nyomdai termékek körében előforduló más nyomtatványokat cines és izléses kivitelben készít a ::

Könyvnyomda Részv.-Társaság

műintézet.

Írószerek és papirkereskedésben mindennemű irodai szükségletét mindenki olcsón :: **beszerezheti.** ::

„SZÉKELY KÖZLETT” szerkesztősége és kiadóhivatala.

Most előlegezze meg

cementcserép szükségletét, mert tavasszal az árak előreláthatólag

emelkedni fognak.

!! Hóvédővel ellátott vízhatlan tetőcserépet **jótállás mellett** ajánl: !!

Dr. Hinléder Fels Ákos

betonáru-telepe

Beclean-Bethlenfalva.

TÉLI Idényre ajánljuk az **ELISMERT LEGJOBB**

TURUL-CIPŐT

„TURUL” CIPŐGYÁR R.-T.

Fiókraktár: **ODORHEIU,** Bul. Reg. Ferd. (Kossuth-utca) **9. szám.**

Karácsonyi ajándéknak: lábszárvédők, teveször házi cipők, sár-cipők, hócipők.